

Отже, термін «витрати виробництва» розкривається у багатьох літературних джерелах різними. Майже всі вони орієнтовані на Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати».

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець. – 3-є вид., доп. та перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2006. – 512 с.
2. Волкова І. А. Фінансовий облік: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 228 с.
3. Грабова Н. Н. Облік, розподіл і списання витрат на підприємствах // Бух. облік і аудит. – 2008. – № 8, 9. – С. 11–13.
4. Лень В. С., Гливенко В. В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практики: навчальний посібник / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 576 с.
5. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник: навчальне видання. – К.: ЦУЛ, 2005. – 624 с.
6. Партин Г. О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: підручник / Г. О. Партин. – К.: Знання, 2009. – 422 с.
7. Пархоменко В. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів від діяльності // Бух. облік і аудит. – 2008. – № 7. – С. 5–6.
8. Смоляр Т., Пугачов О. Порядок відшкодування витрат на службові відрядження // Бух. облік і аудит. – 2008. – № 3. – С. 15–18.
9. Турецкий Д. М. Учёт затрат на производство (издержек обращения) // Всё о бухгалтерском учёте. – 2009. – № 20. – С. 4–9.
10. Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік: посібник / Н. В. Чебанова. – К.: Видавничий центр «Академія», 2008. – 672 с.
11. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / В. Г. Швець. – 3-є вид. – К.: Знання, 2008. – 535 с.

Валієва Каріна

студентка

Шевченко Наталія

стариший викладач

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

Україна

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕР

Проблема формування та розвитку професії бухгалтера займає одне з ключових місць серед досліджень у наукових колах, якій приділяли і продовжують приділяти все більшу увагу, як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Серед них: О. С. Бакаєв, І. Белоусова, М. Т. Білуха, П. С. Безрукий, Ф.Ф. Бутинець, М. Вебер, С. Ф. Голов, С. Дж. Грей, В. М. Жук, В. Б. Івашкевич, І. І.

Кірейцев, А.П. Міхалкевич, О. М. Петрук, С. І. Прилипко, Я. В. Соколов, Л. В. Чижевська та інші.

Наукові дослідження в цьому напрямку досить багатогранні. Так, О. С. Бакаєв [1, с. 5-10], І Белоусова [2, с. 3-6], О. М. Петрук, досліджували роль професійних організацій в регулюванні бухгалтерського обліку. Ф. Ф. Бутинець простежував історію створення і становлення професійних організацій, розвиток професії бухгалтера, підготовку бухгалтерських кадрів [3]. Незважаючи на численні дослідження професійної діяльності бухгалтерів, науковцями так і не сформульовано однозначного загальноприйнятого визначення терміну «професійний бухгалтер». Відсутнє і чітке розуміння статусу професійного бухгалтера у вітчизняному законодавстві.

У діючій редакції Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996–XIV відсутнє визначення професійного бухгалтера [4]. Так, у Законі України «Про податок з доходів фізичних осіб від 22 травня 2003 року № 889-IV» вживається термін «незалежна професійна діяльність» – це діяльність, що полягає в участі фізичних осіб в науковій, літературній, артистичній, художній, освітній та викладацькій діяльності, так само як діяльність лікарів (у тому числі стоматологів, зубних техніків), адвокатів, приватних нотаріусів, аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів) [5, с. 1].

У проекті концепції національної системи підвищення кваліфікації професійних бухгалтерів в Україні професійний бухгалтер розглядається як особа, яка має вищу спеціальну економічну освіту, не менше ніж один рік практичного досвіду роботи на посаді бухгалтера або викладача (науковця) з обліку та аудиту та є членом однієї із професійних громадських організацій бухгалтерів України [6]. Проте, перш ніж сформулювати визначення «професійний бухгалтер» простежимо основні періоди (історію) розвитку й становлення професії бухгалтер взагалі.

Професія бухгалтера – одна з найдавніших і одна з найпоширеніших серед економічних професій. Розвиток цього виду діяльності нараховує вже кілька століть. Основи бухгалтерського обліку винайшов італійський чернець Фра Бартоломео де Пачолі. В Царській Росії посаду бухгалтера була офіційно заснована Петром I на початку XVIII століття. Слово „бухгалтер” виникло у Середньовічні часи і у перекладі з німецького означає „книгознавець”, тому що раніше надходження і витрати товарно-матеріальних цінностей та грошових коштів записували в спеціальну книгу. У 1494 італійський математик Лука Пачолі опублікував книгу „Трактат про рахунки і записи” – першу книгу з бухгалтерського обліку, у якій він розтлумачував купцям сенс найпростіших бухгалтерських операцій – дебету, кредиту та балансу. Сьогодні таких операцій набагато більше, а професія бухгалтера набула надзвичайної суспільної значущості [7].

Окрім, італійського математика та одного із основоположників сучасних принципів бухгалтерії Фра Лука Бартоломео де Пачолі, відомими бухгалтерами були Бенедетто Котрульї, Олександр Михайлович Галаган та Федір

Венедиктович Єзерський. Бенедетто Котрулі – це італійський купець XV ст. і неаполітанський дипломат, автор книги „Про торгівлю і досконалого купця”, яка побачила світ у 1458 році. Бенедетто Котрулі є одним з творців італійської бухгалтерії. У його працях вперше йдеться про бухгалтерський облік як про науку. Бенедетто Котрулі поклав початок розгляду бухгалтерського обліку як знаряддя управління окремих підприємством, з одного боку, і як універсальної методологічної науки – з іншого. Олександр Михайлович Галаган є представником радянської бухгалтерської думки. Він вважав, що облік починається зі спостереження тих цінностей, з якими одиничне господарство вступає в економічну діяльність. Федір Венедиктович Єзерський – російський економіст, теоретик і практик бухгалтерської справи, який запропонував оригінальну власну форму бухгалтерської звітності. Ця людина у свій час стала засновником наймасовіших бухгалтерських курсів в Росії. Досить цікавою є думка сформульована наприкінці XIX століття сформулював І. Ф. Шерром про значення бухгалтерської професії для підприємства: «Бухгалтерський облік – непогрішний суддя минулого, необхідний керівник сучасного і надійний консультант майбутнього кожного підприємства».

У процесі еволюції бухгалтерської науки основоположні школи змінювали один одного в наступному порядку: італійська, французька, німецька, англо-американська. Італійська школа переважала з XV до XVII ст. Вона створила основні категорії (методи) обліку: баланс, рахунки, подвійний запис. Французька школа домінувала з XVII по XIX ст.. Сформулювала ідеї синтетичного та аналітичного обліку та розроблена систему реєстрів бухгалтерського обліку. Що ж до німецької школи, то вона мала найбільший вплив у першій половині XX ст. і запропонувала процедурні підходи до вирішення багатьох облікових завдань, а також прийоми трансформації облікових даних в умовах інфляції. Починаючи з другої половини XX ст. лідером стає англо-американська школа, яка і в даний час продовжує впливати на розвиток теорії бухгалтерського обліку в усьому світі.

Основоположні наукові школи відіграли велику роль у становленні бухгалтерського обліку та бухгалтерської науки в Росії. Починаючи з XVIII ст. на російську мову стали активно перекладатися наукові праці італійських, французьких, англійських і німецьких учених. Найбільший вплив на формування російської облікової думки мала німецька школа. Разом з тим у Росії склалася своя інтерпретація запозичених теорій і ідей. XIX ст. знаменувало зародження російської бухгалтерської школи, першими представниками якого є: К. І. Арнольд, Ф. В. Єзерський, І. П. Шмельов та ін.

Подальший розвиток вітчизняного обліку ознаменувалося роботами Н. А. Блатова, А. М. Галагана, А. П. Рудановського, Н. А. Леонтьєва, В. Н. Кипарисова та ін. В даний час російська школа бухгалтерського обліку базується на працях А. С. Бакаєва, П. С. Безруких, В. Г. Гетьмана, В. Б. Івашкевича, М. І. Кутер, А. Ш. Маргуліса, В. Ф. Палія, В. І. Петрової, Я. В. Соколова, А. Д. Шеремета, Л. З. Шпейдмана та багатьох інших учених.

Про значення і ролі облікової науки і практики в різний час писали представники найрізноманітніших професій. Слово «бухгалтер» (у перекладі з німецької - книгодержатель) виникло в Німеччині в 1488 р, коли імператор Священної Римської імперії Максиміліан I підписав указ про заснування посади бухгалтера замість писаря. Першим бухгалтером став Хрістофф Штехер, який очолив список видатних людей, у різний час і в різному ступені прославляють і затверджують престиж благородної професії бухгалтера.

У Росії слово «бухгалтер» з'явилося на початку XVII ст. в період реформ Петра I. Першим російським бухгалтером був іноземний купець Франц Тіммерман, який представив цареві зразки ведення рахівництва за прикладом закордонних купців. Після смерті Петра I наказом Комерційної колегії від 11.09.1732 він був призначений головним бухгалтером Санкт-Петербурзької митниці.

Що ж до подальшого розвитку бухгалтерського обліку і професії бухгалтера зокрема, то слід наголосити, що в Росії петровський указ 1721 року передбачав створення шкіл, де вивчали, як вести книги та арифметику. Одночасно вживалися заходи для навчання купецьких дітей комерційним наукам за кордоном. Наприкінці 19 ст. створювалися короткострокові курси комерційних знань, які були джерелом підготовки кваліфікованих працівників обліку. В 1890 р. відкрилися перші в Росії жіночі комерційні курси П. Іващенко. Поряд з цим створювалися спеціальні комерційні училища, які давали глибокі знання з бухгалтерського обліку і комерції: Одеське - в 1861 році, Харківське - у 1893 році.

Що ж до України, то фінансові і облікові спеціальності стали популярними лише на початку 90-х років із набуттям незалежності. У цей період державний бюджет і фінансова система країни суттєво похитнулися як наслідок фінансової кризи, гіперінфляції, тощо. Професії, що так довго займали провідні місця в рейтингу популярності, почали здавати свої позиції. Бажання лікувати і вчителювати пропадало так же швидко, як швидко падав реальний рівень доходів. У кого буде бажання працювати інженером за символічний оклад, який крім того ще й несвоєчасно виплачують, коли необхідно забезпечувати сім'ю. Внаслідок таких зрушень почали набувати популярність «грошовиті» професії, де зарплата була достойною, відповідала рівню реальних потреб і виплачувалася своєчасно. У переважній більшості бюджетних установ такого вже не було, проте у сфері реального бізнесу такі тенденції розпочинались. І що є характерним, однією із самих високооплачуваних категорій працівників на підприємствах, крім керівництва, ставали фінансові працівники, в тому числі і працівники бухгалтерій.

Усім відомо, що головний бухгалтер на підприємстві - це друга людина після керівника з прийняття усіх рішень, що стосуються фінансово-господарської діяльності, оскільки саме він на ряду з директором ставить свій підпис майже на усіх документах. А це не тільки відповідальність, але й авторитет.

Вимоги до професії бухгалтера на сьогодні зросли. Бухгалтер має забезпечити достовірне ведення бухгалтерського обліку, приносити користь

підприємству шляхом пропозицій з вибору кращих альтернативних управлінських рішень. Бухгалтер повинен боротися проти шахрайства. Це професія здібних і чесних людей.

Однак і досі залишається відкритим питання про тлумачення терміну «професійний бухгалтер». Зокрема С. М. Дячук запропонувала своє пояснення даної категорії. На думку автора, професійний бухгалтер – особа (суб'єкт професійної бухгалтерської діяльності), яка отримала право надавати професійні послуги клієнтові завдяки наявності сертифікату міжнародного зразка (за кваліфікаційною програмою, визнаною в усьому світі) і яка є членом однієї із професійних громадських організації бухгалтерів.

Проаналізувавши наукові доробки фахівців, можна погодитись, що Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» потребує як доповнень, так і внесення змін в частині визначення сутності професії бухгалтера та статусу професійного бухгалтера.

Отже, результати проведених досліджень вказують на наступне. Професія бухгалтера – одна з найдавніших і одна з найпоширеніших. Перші витoki її йдуть в глиб тисячоліть, однак не зважаючи на це, вона є актуальною і досить прибутковою нині. Професійні бухгалтери в усьому світі виконують в суспільстві важливу роль. Інвестори, уряд і населення в цілому покладаються на професійних бухгалтерів в плані достовірного і повного фінансового обліку та звітності, ефективного фінансового управління та компетентних рекомендацій з різних питань. Проте професійні бухгалтери зможуть залишатися в такому привілейованому становищі лише в тому випадку, якщо вони як і раніше будуть надавати суспільству свої послуги на високому професійному рівні, повністю виправдовуючи суспільну довіру. Саме тому розвиток професії бухгалтера в Україні вимагає застосування комплексного підходу, певної філософії, яка повинна враховувати як формальні, так і неформальні інститути. Пам'ятаймо, бухгалтер - це людина, професія якого має стабільно високий попит, і значні перспективи!!!

Список використаних джерел

1. Бакаев А.С. Регулирование бухгалтерского учета: роль государства и профессионального сообщества / А.С. Бакаев // Бухгалтерский учет. – 2005. – № 1. – С. 5.
2. Белоусова І. Розвиток бухгалтерської професії як важливий чинник подолання економічної кризи в Україні / І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 5. – С.3.
3. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: навч. посібник [для студентів ВНЗ спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» в 2-х частинах. Частина 1; 2-е вид., доп. і перероб.] / Ф.Ф. Бутинець; Житомирський держ.технолог. ун-тет. – Житомир.: Рута, 2001. – 512 с.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року № 996–XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

5. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22.05.2003 року № 889-IV - ВР [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=889-15>
6. Жук В.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки [монографія] / В.М. Жук. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 648 с.
7. Эволюция профессии „бухгалтер” // Профориентация [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://prof.osvita.org.ua/ru/guide/history/6.html>. – 01.01.2011. – Загол. з екрану. – Мова рос.

Василевски Даниэль

аспирант

Полесский государственный университет

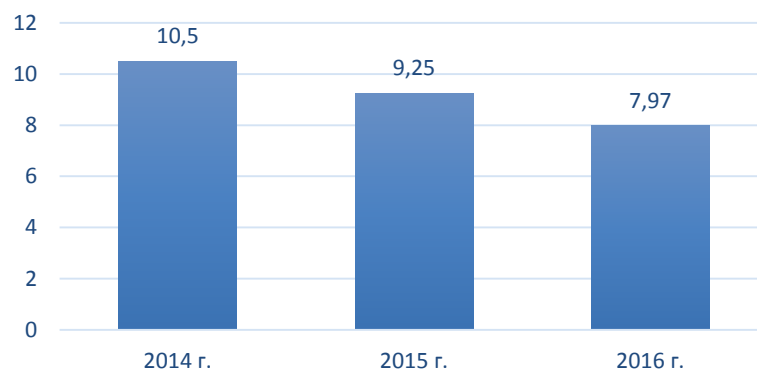
г. Пинск

Республика Беларусь

РАЗВИТИЕ ФИНАНСОВЫХ ИСТОЧНИКОВ ИНВЕСТИРОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Инвестирование является приоритетным направлением в развитии экономических процессов в Республике Беларусь и характеризует общий рост национальной экономики. По данным Всемирного банка и Международной финансовой корпорации (IFC) Республика Беларусь улучшила свои позиции в рейтинге «Ведение бизнеса 2017» поднявшись сразу на 13 рейтинговых пунктов по сравнению с предыдущим годом и теперь занимает 30 место. Республика Беларусь имеет сильную позицию в рейтинге среди 189 стран, в том числе среди государств из бывших республик СССР, что свидетельствует о достаточно высокой инвестиционной привлекательности [1].

В Республике Беларусь одной из самых важных проблем на данном этапе является низкий уровень инвестиций в экономику, выраженных негативной тенденцией в развитии инвестиционной сферы в течение последнего десятилетия. В частности, в 1 полугодии 2016 г. наблюдается тенденция прошлого года по снижению инвестиционной активности. Всего использовано 7,974 млн. рублей инвестиций в основной капитал, что в сопоставимых ценах составляет 80,6% к уровню 1 полугодия 2015 г. (Рисунок 1)

**Рисунок 1 – Объём инвестиций в основной капитал за первые полугодия
2014-2016 гг., млн. рублей**